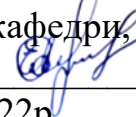

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри,
д.е.н., професор Олена ЯЦУХ
« 29 » серпня 2022р.

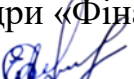
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінанси 2»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси 2» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування та 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти) – Запоріжжя, ТДАТУ – 11 с.

Розробник: к.е.н., доцент Ірина ЧКАН

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри «Фінанси, облік і оподаткування», протокол від «29» серпня 2022 року № 1
В.о. завідувача кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»
д.е.н, професор Олена ЯЦУХ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування та 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від «02» вересня 2022 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Обов’язкова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: <u>071 «Облік і оподаткування»</u> <u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u> (шифр і назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	2-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 3 год. самостійна робота студента – 5,25 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	12 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	24 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	84 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу полягає у формуванні базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей функціонування фінансів на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи.

Завданнями курсу є вивчення теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів й засвоєння засад функціонування фінансової системи держави.

Предметом курсу є економічні відносини, що виникають у суспільстві під час розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту та національного доходу.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

- *Програмних результатів навчання:*

РН02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем

РН03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

РН12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

РН15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності.

РН18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

РН23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

- *soft skills* здатність аналітично мислити, уміння оптимістично оцінити ситуацію та прийняти рішення в сфері управління фінансами, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Державний кредит

Економічна сутність, призначення і роль державного кредиту. Внутрішні державні запозичення та їх форми. Державний борг та держава з позиції кредитора. Причини виникнення і зростання державного боргу, види державного боргу і обмеження його граничного рівня. Джерела погашення державного боргу. Наслідки державного боргу в коротко- і довгостроковому періоді. Управління державним боргом і його методи.

Тема 2. Місцеві фінанси

Сутність місцевих фінансів, їх необхідність і призначення. Складові місцевих фінансів: місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування. Доходи місцевих бюджетів та джерела їх формування. Видатки місцевих бюджетів та напрями їх використання. Роль міжбюджетних трансфертів у збалансуванні місцевих бюджетів. Бюджетний федералізм як механізм заохочення до самодостатності та нарощування фінансово-економічного потенціалу самоврядних адміністративно-територіальних утворень. Моделі бюджетного федералізму.

Тема 3. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення

Соціально-економічна роль фондів цільового призначення. Види фондів цільового призначення. Поняття бюджетних та позабюджетних фондів. Соціальні цільові фонди: Пенсійний фонд України та Фонд соціального страхування (соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності; соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; соціальне медичне страхування). Джерела формування фінансових ресурсів соціальних фондів. Основні засади організації та діяльності державних соціальних фондів в Україні.

Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання

Суспільне призначення, функції і роль фінансів суб'єктів господарювання. Фінансові аспекти правового регламентування підприємницької діяльності комерційних і некомерційних підприємств та організацій. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектору економіки. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва – фінансових установ. Фінанси організацій і установ, створених органами виконавчої влади. Фінансова діяльність підприємців-фізичних осіб. Вплив організаційно-правових форм підприємництва на формування і використання грошових надходжень.

Тема 5. Фінанси домогосподарств

Особливості фінансів домогосподарств та сфера їх функціонування. Джерела і форми доходів домогосподарств. Грошові та натуральні доходи. Характеристика сукупних доходів та доходів, що залишаються у розпорядженні домогосподарств. Витрати бюджету домогосподарств, їх класифікація. Фінансові рішення домогосподарств щодо розміщення доходів. Обов'язкові платежі домогосподарств: податки і відрахування до державних соціальних фондів, комунальні та інші

щомісячні платежі. Інвестиційна діяльність та формування інвестиційного портфеля домогосподарств.

Тема 6. Страхування та страховий ринок

Необхідність страхового захисту і його роль у забезпеченні суспільного відтворення. Економічний зміст та функції страхування як фінансової категорії. Функції та принципи дії страхування. Основні суб'єкти страхування: страховик, страхувальник, застрахований. Об'єкти страхування: життя, здоров'я, працездатність та додаткова пенсія страхувальника або застрахованої особи (особисте страхування); володіння, користування і розпорядження майном (майнове страхування); відшкодування страхувальником заподіяної ним шкоди застрахованій особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі (страхування відповідальності). Класифікація страхування.

Поняття страхового ринку та його головні учасники.

Державне регулювання страхового ринку України: нормативно-правове регулювання, нагляд за учасниками страхового ринку, організаційне та методичне забезпечення діяльності у сфері страхування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Тема 7. Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку як економічної категорії та його суспільне призначення. Функції, елементи та складові фінансового ринку. Сегментарна структура ринку фінансових послуг та особливості функціонування окремих сегментів.

Інструменти фінансового ринку: казначейські векселі, депозитні сертифікати, облігації, комерційні папери, банківські акцепти, опціони.

Правові засади державного регулювання фінансового ринку і ринку фінансових послуг.

Тема 8. Фінансовий менеджмент

Сутність фінансового менеджменту і його форми. Суб'єкти і об'єкти фінансового управління на підприємстві. Сутність, призначення і складові державного фінансового менеджменту. Суть і складові бюджетного менеджменту. Інформаційне забезпечення фінансового управління.

Фінансове планування: стратегічний і виробничий плани.

Система органів, що забезпечують державний фінансовий менеджмент, розмежування функцій і повноважень між ними.

Тема 9. Міжнародні фінанси

Сутність міжнародних фінансів як економічної категорії, їх значення і роль в сучасній світовій економіці. Призначення та функції міжнародних фінансів. Загальна характеристика світового фінансового ринку. Внутрішня структура міжнародних фінансових відносин та механізм їх регулювання. Характеристика структури світового фінансового ринку.

Функції міжнародних і регіональних фінансових інститутів, їх значення для розвитку міжнародних і національних економік та фінансових систем. Проведення фінансових операцій в особливих зонах.

Тема 10. Фінансова безпека держави

Сутність, поняття та характеристика елементів економічної безпеки як багаторівневої системи. Сутність та декомпозиція фінансової безпеки в системі економічної безпеки держави. Механізм та систему забезпечення фінансової безпеки держави.

Тема 11. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою

Основні складові фінансів розвинених країн. Особливості фінансової системи США. Фінансова система Федеративної Республіки Німеччини. Фінансова система Великої Британії. Особливості фінансової системи Франції. Фінансова система Японії. Особливості фінансової системи Скандинавських країн.

Тема 12. Фінанси Європейського Союзу

Особливості організації фінансів Європейського Союзу. Складові бюджету Європейського Союзу. Поняття «гармонізація» та «уніфікація» податкової політики Європейського Союзу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Основи організації державних фінансів							
21	Лекція 1	Тема 1. Державний кредит Тема 2. Місцеві фінанси	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Тема 1. Державний кредит	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	2
22	Практичне заняття 2	Тема 2. Місцеві фінанси	-	-	2	-	2
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	1
23	Лекція 2	Тема 3. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Тема 3. Фонди фінансових ресурсів цільового призначення	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	2
24	Практичне заняття 4	Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання	-	-	2	-	2
	Самостійна	Самостійне опрацювання	-	-	-	6	2

	робота	додаткового матеріалу за темою					
25	Лекція 3	Тема 5. Фінанси домогосподарств Тема 6. Страхування та страховий ринок	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Тема 5. Фінанси домогосподарств	-	-	2	-	2
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	1
26	Практичне заняття 6	Тема 6. Страхування та страховий ринок	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	2
27, 28	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 1	-	-	-	6	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.			6	-	12	42	35
Змістовий модуль 2. Основи організації фінансів на міжнародному рівні							
29	Лекція 4	Тема 7. Фінансовий ринок Тема 8. Фінансовий менеджмент	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Тема 7. Фінансовий ринок	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	2
30	Практичне заняття 8	Тема 8. Фінансовий менеджмент	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	2
31	Лекція 5	Тема 9. Міжнародні фінанси Тема 10. Фінансова безпека держави	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Тема 9. Міжнародні фінанси	-	-	2	-	2
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	2
32	Практичне заняття 10	Тема 10. Фінансова безпека держави	-	-	2	-	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	2

33	Лекція 6	Тема 11. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою Тема 12. Фінанси Європейського Союзу	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 11	Тема 11. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	-	-	2	-	2
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	1
34	Практичне заняття 12	Тема 12. Фінанси Європейського Союзу	-	-	2	-	2
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою	-	-	-	6	1
35, 36	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2	-	-	-	6	-
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			6	-	12	42	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Економічна природа та сутність державного кредиту.
2. Форми державного кредиту та класифікація державних позик.
3. Державний борг: сутність та соціально-економічні наслідки.
4. Управління державним боргом.
5. Сутність, функції та принципи організації місцевих фінансів.
6. Місцеві фінансові інститути та їх характеристика.
7. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання.
8. Соціально-економічна роль та класифікація фондів цільового призначення.
9. Джерела формування фінансових ресурсів фондів і напрямки фінансування.
10. Державні соціальні фонди в Україні.
11. Поняття та класифікація суб'єктів господарювання.
12. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва (підприємств) реального сектору економіки.
13. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва – фінансових установ.
14. Фінанси організацій і установ, створених органами виконавчої влади.
15. Фінансова діяльність підприємців-фізичних осіб.
16. Теоретичні основи фінансів домогосподарств.
17. Бюджет домогосподарства, його структура.
18. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.

19. Економічна природа і сутність страхування.
20. Функції і принципи страхування.
21. Класифікація страхування.
22. Поняття страхового ринку, його структура.
23. Державне регулювання у сфері страхування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Економічна сутність фінансового ринку та його структура.
2. Класифікація фінансових ринків.
3. Інструменти фінансового ринку.
4. Сутність фінансового менеджменту.
5. Суб'єкти і об'єкти фінансового управління на підприємстві.
6. Інформаційне забезпечення фінансового управління.
7. Фінансове планування.
8. Управління державними фінансами.
9. Поняття, призначення та функції міжнародних фінансів.
10. Загальна характеристика світового фінансового ринку.
11. Характеристика структури світового фінансового ринку.
12. Проведення фінансових операцій в особливих зонах.
13. Економічна безпека як багаторівнева система: поняття та базові елементи.
14. Фінансова безпека: сутність і місце в системі економічної безпеки.
15. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.
16. Загальна характеристика фінансів розвинених країн.
17. Фінансова система США.
18. Фінансова система Федеративної Республіки Німеччини.
19. Фінансова система Великої Британії.
20. Фінансова система Франції.
21. Фінансова система Японії.
22. Загальна характеристика фінансів Скандинавських країн.
23. Особливості організації фінансів Європейського Союзу.
24. Бюджет Європейського Союзу.
25. Гармонізація та уніфікація податкової політики в межах Європейського Союзу.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями).
2. Господарський кодекс України від 16.03.2013 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями).
3. Грубляк О.М., Карвацький М.В., Лисенко Ж.П., Юрій Е.О. Фінансова безпека держави: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2019. 201 с.
4. Фінанси підприємств: навч. посібник / за заг. ред. Яцух О.О. – Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2018. – 292 с.

5. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262.
6. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР
7. Кремень О.І. Фінанси : навч. посіб. / О.І. Кремень. В.М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
8. Національний банк України : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
9. Пенсійний фонд України : <https://www.pfu.gov.ua/>
10. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 07.12.2000 № 2121-III
11. Про Національний банк України. Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV
12. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 46-47, ст.403) <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
14. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 86/98
15. Сидорович М. Муніципальні фінанси : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Марія Сидорович. – Київ : НаУКМА, 2021. – 68 с.
16. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.
17. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
18. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.
19. Фінанси підприємств: підручник / О.Б. Курило, Л.П. Бондаренко, О.Й. Вівчар, О.М. Чубка. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
20. Фінанси : навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О.П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
21. Фонд соціального страхування України <http://www.fssu.gov.ua>
22. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. – Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. – 298 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <https://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1466>
2. Освітній портал ТДАТУ <https://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1465>